

Spoštovani,

Zahvaljujemo se vam za odgovor glede podpore sporazumu EU Mercosur (542-7/2025/72). Ker smo zasledili, da je Evropska Komisija posredovala predlog sporazuma, vas prosimo, da nam le-tega posredujete in sporočite, kakšna so vaša stališča glede na zadnje prejeti dokument.

Spodaj vam pošiljamo naše zadržke in nasprotovanje sporazumu. Na koncu pa bi želeli, da nam odgovorite še na vprašanja, na katera odgovori lahko ključno vplivajo na uspeh sporazuma. Ob tem vas pozivamo, da sporazuma ne podprete in se pridružite skupini držav, ki v sporazumu prepoznavajo grožnje za evropsko kmetijstvo ter nižanje standardov kakovostne hrane.

Radi bi vas opozorili na nekatere točke, kjer je predlagani sporazum v nasprotju s stališči, za katere se zavzema vaše ministrstvo in Vlada RS:

- **Gospodarski razvoj** je ena izmed prioritet MGTŠ. A ocena vpliva na trajnostni razvoj, ki jo je za Evropsko komisijo izvedla London school of Economics, napoveduje v obdobju desetih let zgolj 0,1 % povečanje BDP za EU. V primerjavi z velikimi tveganji za [delavce](#), [potrošnike](#), [okolje](#) in [kmete](#) ter ob upoštevanju pomislekov javnosti po vsej Evropi, se 0,1 % povečanje BDP zdi zanemarljivo.
- Izhodišče MGTŠ naj bi bil **trajnostni vidik trgovine**. Vendar je trajnostni vidik globalnih vrednostnih verig ogrožen, sploh v luči pričujočega Omnibus paketov deregulacije. Zakonodaja na področju deforestacije v Evropski Uniji je jasna, sedaj pa z uvrščanjem držav, kot so Brazilija in sosednje države, na seznam držav »standardnega tveganja« za deforestacijo to predstavlja še dodaten udarec za svetovne gozdove. Sporazum Mercosur s spodbujanjem gojenja krmil in govedine v teh državah pritisk na gozdove [samo še veča](#). Samo zaradi povečanja kvot za uvoz govejega mesa, ki jih prinaša sporazum, bi se lahko stopnja krčenja gozdov v regiji Mercosur pospešila za [približno 5 % letno](#) v obdobju šestih let. Tudi uvozne kvote za sladkor/bioetanol in perutnino (pridobljeno iz živali, hranjenih s sojo) naj bi dodatno prispevale h krčenju gozdov. Vse to ob dejstvu, da je leto 2024 zabeležilo [najslabše šestmesečno obdobje gozdnih požarov](#) v brazilski Amazoniji v zadnjih dvajsetih letih, verjetno povzročeni z namernim požiganjem za kmetijske namene. Več poglobljenih analiz sporazuma med EU in Mercosurjem v povezavi z Uredbo EU o krčenju gozdov so na voljo [tukaj](#) in [tukaj](#).

Prepričanje, da kvote predstavljajo varovalke za evropskega kmeta je zmotno, kot so pokazale številne [analize](#). Sporazum pa bo imel negativne učinke tudi na kmete v državah Mercosur. Tako kmetje iz Evrope in držav Mercosurja [zavračajo](#) sporazum, saj ta postavlja interese velikih agroživilskih korporacij pred interese malih in srednje velikih proizvajalcev hrane ter kmetijskih delavcev. Mali in srednje veliki kmetje pa so steber evropskega in sploh slovenskega kmetijstva. Poleg tega sporazum povečuje nelojalno konkurenco za evropske kmete. [Številke](#) povedo vse: čeprav sta Brazilija in Argentina že zdaj glavni dobaviteljici govejega in piščančjega mesa v EU, bi sporazum povečal kvoto za uvoz govejega mesa iz držav Mercosurja za 50 %, na 99.000 ton, ter povečal uvoz perutnine za 180.000 ton – s čimer bi skupni uvoz perutnine v EU presegel 1 milijon ton (z zdajšnjih 900.000 ton).

Jasno je, da **je kmetijski del sporazuma med EU in Mercosurjem gospodarsko neuravnotežen**.

Države Mercosurja ne izpolnjujejo proizvodnih standardov, ki veljajo za kmetijstvo v EU – bodisi glede uporabe fitofarmaceutskih sredstev, dobrobiti živali ali trajnostnih praks. [Raziskave](#) kažejo, da uvozi sadja in zelenjave iz držav Mercosur vsebujejo sledi pesticidov, ki so prepovedani v EU. Poleg tega v državah Mercosurja veljajo nižji delovni in varnostni standardi ter manj strogi zdravstveni, sanitarni in okoljski

predpisi, kar jim omogoča cenejšo proizvodnjo. To bo povzročilo nelojalno konkurenco za kmete v EU. Občutljivi sektorji, kot so govedina, perutnina, sladkor, etanol in riž, so izpostavljeni večjemu tveganju nasičenja trga in izgube dohodka zaradi uvoza poceni izdelkov iz držav Mercosurja.

Študija brazilskega inštituta [IPEA](#) napoveduje, da bi sporazum med EU in Mercosurjem povzročil **izgubo v višini 11,5 milijarde ameriških dolarjev za evropsko kmetijstvo**. Medtem ko bi se, po oceni vpliva Evropske komisije, BDP EU kot celote povečal le za 0,1 %. To pomeni, da bi za 0,1 % povečanje BDP kmetje v EU utrpeli 0,63-odstotno zmanjšanje vrednosti svoje proizvodnje.

Evropska komisija naj bi sicer nakazala možnost vzpostavitve kompenzacijskega sklada za evropske kmete, ki bi jih negativno prizadel ta sporazum, vendar ta sklad ni bil predstavljen skupaj s sporazumom. Poleg tega so [kmetijska združenja](#) že kritizirala to idejo. **Kompenzacijski sklad ne bo preprečil izpostavljenosti malih in srednje velikih kmetov še večjim pritiskom mednarodnih trgov in velikih agroživilskih akterjev.**

Omenili ste tudi, da naj bi **Skupna kmetijska politika** ščitila kmetijstvo v EU (sredstva za prostovoljno ukrepanje na področju varovanja okolja), vendar je tudi usoda SKP nezanesljiva, saj bo kmetijstvo izgubilo skupno kmetijsko politiko in za denar konkuriralo znotraj predlaganega enotnega sklada. Zato je nujno, da vsak posamezni sporazum, sploh z državami, kjer obstaja visoko tveganje za uničevanje okolja, kršitve človekovih in delavskih pravic ter nižjih standardih pridelave in proizvodnje, previdno obravnavamo.

Mnenje MGTŠ je, da ima sporazum dovolj varovalk, da zagotavlja **varnost hrane v Evropi**, a podatki kažejo nasprotno. Sporazum bi lahko ogrozil varnost hrane: [uvozne kontrole bodo zmanjšane](#), izvozniki pa bodo lahko sami potrjevali, da spoštujejo politike EU glede ostankov pesticidov in rastnih hormonov. Ni zagotovil, da rastni hormoni, ki so prepovedani v EU, ne končajo v govedu, namenjenemu evropskemu trgu. 7. člen poglavja o sanitarnih in fitosanitarnih ukrepih (SPS) ter 12. člen poglavja o carinskem in trgovinskem olajšanju (CTF) predvidevata poenostavitev kontrol, zmanjšanje pogostosti uvoznih pregledov, hitrejšo sprostitev nizkorizičnih pošilk ter odobritev posameznih obratov brez predhodnega inšpekcijskega pregleda. To je še posebej problematično, saj so revizije EU že pokazale, da [Brazilija ne more zagotoviti, da je izvoz govejega mesa prost rastnih hormonov](#). Zaradi tega konkretnega problema je EU novembra 2024 začasno ustavila uvoz govejega mesa iz Brazilije.

Tudi potrošnik je ogrožen, na kar opozarja evropska potrošniška organizacija BEUC, ki izpostavlja, da je dogovor [v nasprotju s strateškim dialogom o kmetijstvu in Zelenim dogovorom](#). Poleg tega, zmanjšane uvozne kontrole ter večja možnost samocertificiranja s strani izvoznic dodatno povečujejo tveganje, da neustrezni proizvodi dosežejo evropski trg, ne da bi bili ustrezno preverjeni. Tako se zmanjšuje zaupanje potrošnikov v prehransko varnost in integriteto sistema označevanja porekla. Poleg tega je mogoče pričakovati tudi nižjo kakovost hrane zaradi pritiskov na ceno, kar lahko vodi v poslabšanje sestavin in proizvodnih praks tudi pri evropskih proizvajalcih, ki bodo skušali konkurirati poceni uvoženim izdelkom.

Če pri tem izpostavimo še **problem za zdravje in pesticide**, je jasno, da je sporazum neprimeren. [Znižuje namreč carine na izvoz pesticidov](#) iz EU v države Mercosurja, kar spodbuja uporabo nevarnih pesticidov in povečuje izpostavljenost tem snovem. To predstavlja resno tveganje za zdravje ljudi, ki pesticide uporabljajo ali delajo na poljih, pa tudi za podeželske skupnosti. Kot bumerang se ostanki pesticidov vračajo v Evropo prek uvožene hrane, pri čemer se bo ta trend s sporazumom verjetno še okrepil. [Že danes so sadeži iz Brazilije](#), ki se prodajajo po evropskih supermarketih, polni ostankov pesticidov – vključno s tistimi, ki so v EU že prepovedani zaradi nevarnosti za zdravje ljudi in okolje.

Podnebne spremembe in Pariški dogovor

Vodilni okoljski pravniki so ugotovili, da sporazum [krši podnebne obveznosti EU po pravu EU](#) in mednarodnem pravu, saj naj bi povzročil splošno povečanje emisij toplogrednih plinov. Zaradi povečane krčitve gozdov, povezane z večjimi obsegi kmetijske trgovine, ki jih prinaša sporazum, se [pričakuje](#) izjemno povečanje emisij toplogrednih plinov. Ob tem je potrebno opozoriti tudi na dejstvo, da so nekateri voditelji držav Mercosur proti Pariškemu dogovoru. Tak primer je trenutno Argentina.

Človekove pravice

Trgovinski del sporazuma ne vsebuje nobenih določb o človekovih pravicah. Poglavje o trgovini in trajnostnem razvoju [zajema le delovno-pravne in okoljske vidike trajnostnega razvoja](#), o človekovih pravicah pa molči. Na človekove pravice naj bi se skliceval še neobjavljeni steber političnega dialoga in sodelovanja v okviru sporazuma – vendar želi Evropska komisija ta steber ločiti od trgovinskega dela sporazuma. Posledično bi [liberalizacija trgovine začela veljati brez kakršnih koli pogojenosti glede človekovih pravic](#), saj bi moral ta del sporazuma počakati na popolno ratifikacijo s strani vseh držav članic EU.

Trenutni predlog zagotovo predstavlja visoko tveganje za evropske kmete, potrošnike, podnebje in okolje ter tudi za človekove pravice v državah Mercosur.

Vprašanja, ki izhajajo iz pisma / stališča:

V medijih smo zasledili, da ste s strani Evropske komisije že prejeli **predlog sporazuma z južnoameriškim trgovinskim blokom Mercosur**. Prosimo, da nam ga posredujete v vpogled.

Hkrati vas prosimo, da nam v vpogled posredujete dokumente, ki ste jih omenjali v predhodni komunikaciji:

- Evropska komisija naj bi objavila ekonomsko analizo. Prepričani smo, da ste jo že uspeli preučiti, hkrati pa vas prosimo, da nam posredujete omenjeno analizo.
- V izhodiščih za stališče Slovenije do sporazuma ste navedli nekaj analiz, ki naj bi bile še v procesu. Verjamemo, da bodo pokazale tudi na problematike, na katere smo opozorili, hvaležni pa bi vam bili za posredovanje vseh analiz in zaključkov.
- V pismu ste omenili, da analizirate rezultate političnega dogovora. Zanima nas, kaj je analiza pokazala?
- Omenili ste, da ste posredovali komentarje Evropski komisiji. Ali so bili komentarji vključeni v besedilo oz. kako so bili naslovljeni?
- Analiza vpliva na slovensko gospodarstvo je bila narejena leta 2018. Ali nam lahko posredujete sodobnejšo analizo, ki zajema tudi vse nove omejitve in s tem drugačno sliko konkurenčnosti?

Že vnaprej hvala. V upanju na čimprejšnjo, predvsem pa pravočasno možnost vpogleda v omenjeno dokumentacija, vas lepo pozdravljam,

V imenu spodaj podpisanih organizacij,

Živa Kavka Gobbo, predsednica, Focus, društvo za sonaraven razvoj

Eva Kotnik, predsednica, Mladinski Svet Slovenije

Eva Golob, predsednica, Zveza slovenske podeželske mladine

Sara Kosirnik, zagovorništvo, Greenpeace Slovenija